

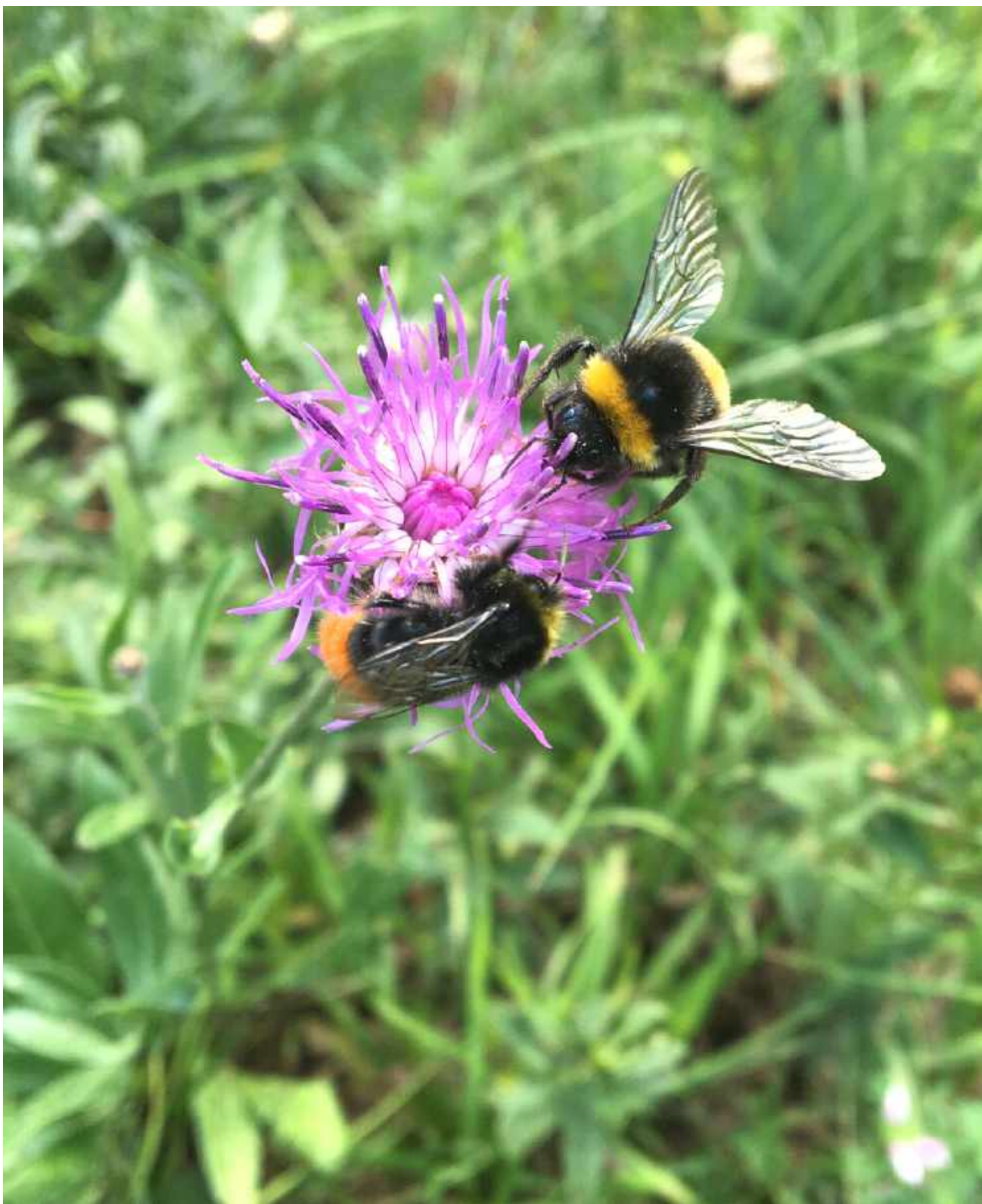

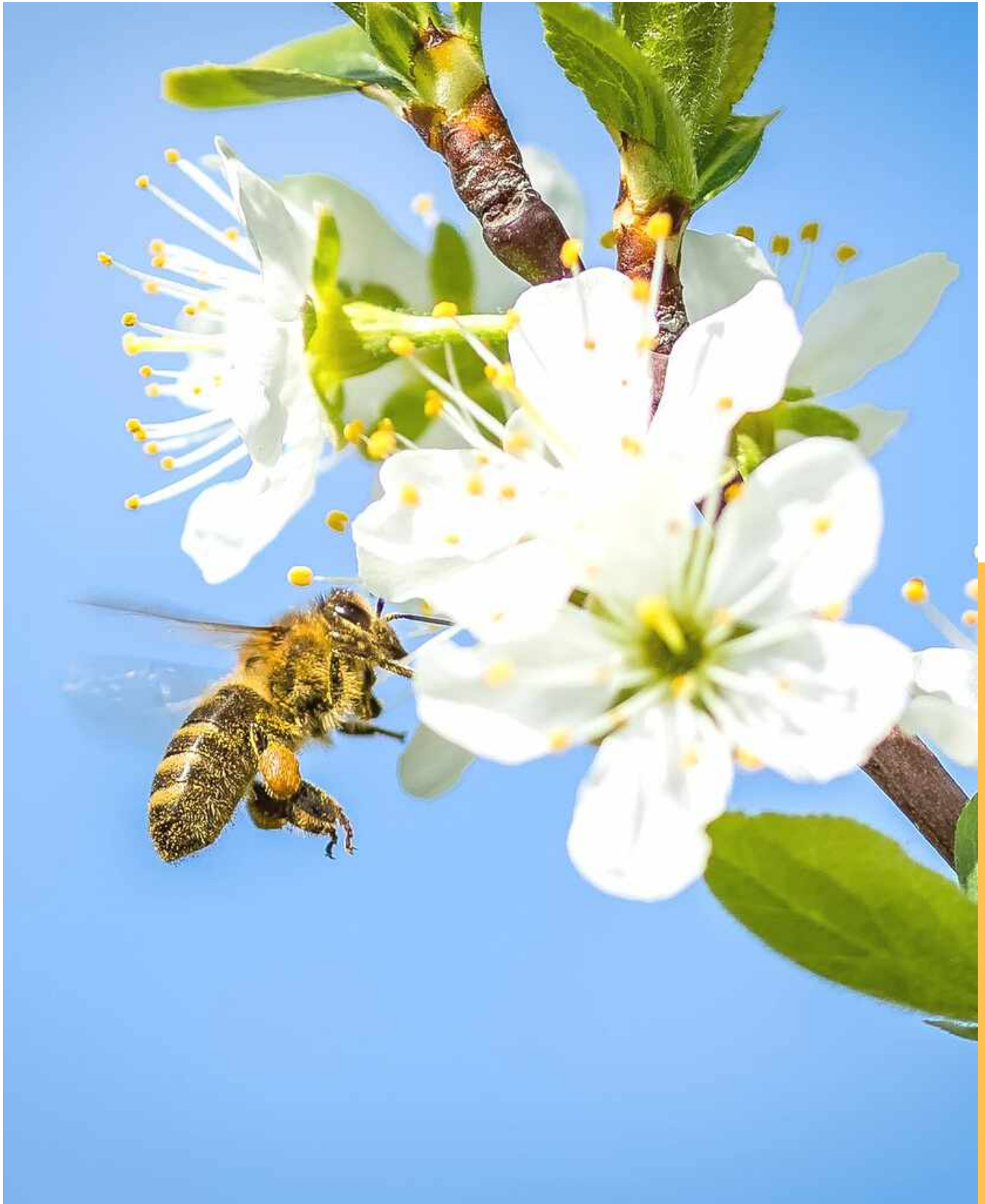
EUROPEAN UNION
European Regional Development Fund

GAZDAGÍTSUK A VÁROSI DZSUNGELT MÉHEKKEL!

MÉHBARÁT KERÜLET PROGRAM

"Olyan kevés a méh a területben, hogy a gyümölcsfáink beporzása elmarad." (kérdőívre érkezett válasz)

MI AZ A MÉHBARÁT KERÜLET PROGRAM?

A Méhbarát Kerület programunk keretében, idén tavasszal a méhekkel, beporzó rovarokkal kapcsolatban kérdeztük kerületünk lakóit. A Méhbarát Kerület programot azért hoztuk létre, mert hiszünk benne, hogy a városi környezetben is lehet óvni és segíteni a beporzó rovarokat, meg lehet ismerkedni és össze lehet barátkozni velük.

A kerületünkben sok a kert, sok a közösen használt zöldfelület is, így nincs más dolgunk, mint kicsit jobban megnyitni ezeket a területeket a természetnek, természetközelivé tenni ezeket a helyeket.

A programon belül létrejött és működik a Hegyvidéki Méhbarát Hálózat, melynek tagjai a beporzó rovarok elkötelezett képviselői, segítői.

Azért fogtunk össze és alakítottuk meg ezt az önkéntes alapon működő hálózatot, mert együtt jobban tudjuk képviselni a beporzó rovarok és a kerület érdekeit.

MITŐL MÉHBARÁT A KERÜLET?

TERMÉSZETES ÉLŐHELYEKET TEREMTÜNK

elősegítve ezzel a biológiai sokféleség fenntartását és növelését. Például: méhlegelők kialakítása, mandulás-levendulások kialakítása, együttműködés a Fővárosi Vízművekkel a vízmű telephelyek beporzóbarát kezelése érdekében, városi kaszáló program.

OKTATUNK, ISMERETTERJESZTŐ PROGRAMOKAT VALÓSÍTUNK MEG

Például: Mi méheink programsorozat a MOM Kulturális Központban és társintézményeiben; mézes reggeli a kerületi óvodákban; óvodai méhbarát oktatási program; szakmai előadások és séták; kiadványok.

MÉHÉSZKEDÜNK, BEPILLANTUNK ÉS BEPILLANTÁST ENGEDÜNK A BEPORZÓ ROVAROK VILÁGÁBA

Például: bemutató kaptár a Barabás Villa kertjében; közösségi méhészeti események.

HIRDETJÜK AZ EGÉSZSÉGES, KÖRNYEZETBARÁT ÉLETMÓDOT

Ez a beporzóbarát kertészkedésen át a természet feltöltő erejéig, a méhészeti termékek fogyasztásán át a természettel való szoros együttműködésig nagyon sok mindenre kiterjed.

Például: a hálózat tagjai által előállított termékek megismertetése, népszerűsítése; a természetközeli kertek kialakítását segítő és díjazó pályázat, Kertjeinkben a természet címmel.

BEVONJUK A LAKOSSÁGOT

A lakókat nemcsak a hálózathoz való csatlakozás lehetőségével keressük meg, hanem olyan programokba is bevonjuk őket (pl. Gyümölcsöző Hegyvidék Program, Zöldfelület Gondnokság Program, Hegyvidéki Csemete- és Suháng Program), amelyek által aktív részesei lehetnek a Méhbarát Kerület kezdeményezésnek.

KÉRDŐÍVÜNK EREDMÉNYEI

2020 tavaszán kérdőívben kérdeztük meg a hegyvidékiek véleményét a méhbarát tevékenységekkel kapcsolatban.

A kérdőívre összesen **1282** válasz érkezett, a válaszadók 93%-a kerületi. 41% a sűrűn beépített, városias részen, 52% a kertés házas övezetben lakik. 67% rendelkezik kerttel vagy telekkel, 55%-nak van balkonja, 8% gondoz közterületi zöldfelületet. A kitöltők 97%-a sem a munkája során, sem a tanulmányai kapcsán, sem pedig a szabadidejében nem foglalkozik méhészkedéssel, méhészkedéshez köthető tevékenységgel.

A felnőttek közül került ki a legtöbb kitöltő, akik legnagyobb arányban (41%) 31-45 évesek. A kérdőív kitöltői közül többségében (87%) felsőfokú végzettséggel rendelkeznek és a nők és a férfiak aránya közel megegyezik (kicsivel a nők javára billen a mérleg nyelve).

A beporzó rovarok a városokban is jelen vannak. Ez nagyon jó hír, hiszen a növények beporzásához elengedhetetlenek, így az élelem előállításában is elsődleges a szerepük (ahogy ezt a válaszadók 89%-a is így gondolja), a kerületünk pedig, kitűnő természeti adottságait tekintve táplálékban, fészkelő- és búvóhelyben gazdag hely számukra. Ezek a kis élőlények a beporzó tevékenységük révén fontos szerepet játszanak kerületünk biológiai sokféleségének megőrzésében, a kérdőívet kitöltők 96%-a egyetért ezzel a kijelentéssel. A válaszadóknak csupán 5%-a vélekedik úgy, hogy nem valók a rovarok városi környezetbe, 86% örül, ha méheket lát a városban, s csupán 13% fél a méhektől.

A beporzók világa káprázatosan sokszínű. Méhek, legyek, nappali és éjszakai lepkék, darazsak, bogarak, csigák, szúnyogok, bizonyos területeken pedig madarak, emlősök és hüllők is végeznek beporzást. Hazánkban a legtöbb növényfaj számára a méhek végzik a megporzást, Magyarországon több mint 700 méhfaj szorgoskodik. Talán nem is az a fontos, hogy mindegyiket ismerjük és felismerjük, hanem, hogy tudjunk erről a fajgazdagságról és segítsünk a megőrzésében.

Ebből a csodálatos sokféleségből a háziméh az, amelyikkel nemcsak a virágos réteken vagy éppen a balkonládánk virágai körül, hanem a méhészetekben is találkozhatunk, a mézet ennek a fajnak köszönhetjük.

A válaszadók 95%-a szerint a méhészkedés a kultúránk fontos részét képezi, 94% szerint a mézzel készült ételek gasztronómiai hagyományaink fontos szeletét képezik. A méhészeti termékek (méz, propolisz, virágpor, méhpempő, mézespálinka, méhviasz) többségét ismerik a kérdőívet kitöltő lakók. A méhészeti termékek megvásárlása során 90% a magyar termékeket részesíti előnyben, csupán 32% fogyaszt legalább havonta egyszer helyben (a kerületben) előállított méhészeti terméket. A különleges méhészeti termékek közül a legtöbben a méhészeti termékek felhasználásával készült kozmetikai termékeket és a különleges, mézzel készült desszerteket ismerik, a többi termék vagy szolgáltatás (helyi méz, mézsör, mézbor, apiterápiás kezelések, bemutató kaptár a Barabás Villában, mézes reggeli, Mézeskuckó program) kevésbé ismert.

A Hegyvidék a válaszadók 66%-a szerint megfelelő környezetet biztosít a méheknek, azonban csupán 49% nyilatkozik úgy, hogy a virágzási időszakban gyakran lát méheket a kerületben. Többen írták, hogy régebben sokkal több beporzó rovar volt a kerületben, s mára igencsak megfogyatkozott a számuk, a gyümölcsfákat nem látogatják a méhek, a beporzó rovarok. A kérdőívből kiderült, hogy a lakók sokat tesznek a beporzók védelméért: 43% mézélő növények ültetésével, 8% rovarhotel telepítésével, 25% a gyep virágzás utáni nyírásával, 60% pedig a rovarokra káros növényvédő szerek mellőzésével segíti a beporzókat. Ezeket a példákat követve máris beporzóbarát lakókká válhatunk.

A VÁLASZADÓK JAVASLATAI

Mit tehetne a Hegyvidék annak érdekében, hogy a méhek és más beporzó rovarok körülményei javuljanak a területen?

Több mint ötszáz szöveges válasz érkezett arra a kérdésre, hogy mit tehetne a Hegyvidék annak érdekében, hogy a méhek, a beporzó rovarok körülményei javuljanak a területen. Nagyon sok hasznos tanácsot kaptunk, melyeket megfogadunk és figyelembe veszünk a Méhbarát Kerület program megvalósítása és fejlesztése során.

Ezeket a tanácsokat, javaslatokat tematikusan csoportosítva mutatjuk be, egyúttal megragadjuk az alkalmat és tájékoztatást adunk a különféle témákban arról, mi minden valósult már meg a Méhbarát Kerület programunk keretében és mi mindent tervezünk megvalósítani.

ZÖLDFELÜLETEK FEJLESZTÉSE

Több zöld terület; több virágos terület; természetes rétek, kaszálók; méhlegelők kialakítása; közterületeken gyümölcsfák telepítése; magánkertekben gyümölcsfák telepítésének támogatása; fák, bokrok, virágzó növények; beporzóbarát növények ültetése; beporzóbarát növények ültetésének előírása; minél fajgazdagabb, őshonos, mézelő fajok ültetése és ültetésének előírása; zöld tető telepítése buszmegállókba, az utasvárókra.

A Nemzetközi Dendrológiai Alapítvánnyal együttműködésben, a Hegyvidéki Csemete-és Suháng Programhoz kapcsolódva, a Mindszenty József bíboros téren, a körforgalom melletti területen, valamint a Kázmér út és a Kázmér lejtő találkozásánál két ütemben létrehozunk mandulás-levendulásokat. Mézesfa- és mandulafa-csemetéket ültetünk, a fák mellett pedig beporzóbarát lágyszárú növények színesítik majd a területet, többségében levendula és zsálya. A facsemetéket a környék lakói örökbe fogadhatják. A kivitelezés 2020 tavaszán kezdődött és ősszel folytatódik.

2020 tavaszán Sipos József növényorvos közreműködésével összesen 800 m² közterületi zöldfelületen **létesítettünk magszórással méhlegelőket.**

A Hegyvidéki Méhbarát Hálózat több tagjának közös munkája révén elkészült a **Beporzóbarát növények listája**, amiből tippek nyerhetők arra, mit ültessünk, ha segíteni szeretnénk a hasznos kis rovaroknak.

Gyümölcsöző Hegyvidék Program Kedvezményes gyümölcsfa vásár a kerületünk lakóinak, ingyenes gyümölcsfa csemeték a kerületi intézményeknek. A program célja az őshonos gyümölcsfák visszatelepítése a kertekbe, a fásítási program kiterjesztése a magáningatlanokra is.

Kisebb cikkekkel hívjuk fel a figyelmet arra, hogy kis energiabefektetéssel is sokat segíthetünk a beporzó rovaroknak, például egyszerű itatók kihelyezésével.

A programokról az önkormányzat honlapján tájékozódhat.

Önkormányzatunk együttműködik a Fővárosi Vízművek Zrt.-vel A háborítatlan üzemi területeken megfelelő intenzitású és ütemezésű kaszálás (a kaszálások számának csökkentése és a kaszálások megfelelő időzítése), a természetközeli élőhelyfoltok meghagyása. A kaszálások száma így – kísérleti jelleggel – a korábbi évi öt alkalomról két-három alkalomra csökken, segítve az élővilágot, a biológiai sokféleség megőrzését. Az együttműködés a kerületünkben három, a kerületünk határán egy vízmű-telephelyet érint.

Városi kaszáló program 2018 tavaszán az Istenhegyi utat övező rézsűn, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság Budai Sas-hegy Természetvédelmi Területe, a Magyar Biológiai Társaság Botanikai Szakosztálya és a Hegyvidéki Önkormányzat Zöld Irodája egy közös gyeppelkezelési kísérletbe fogott. A szakemberek önkéntes munkája révén, a területen úgynevezett városi gyeppet, kísérleti kaszálót alakítottunk ki.

A kísérleti program célja, hogy visszaállítsuk az eredeti, természetközeli gyeppelkésztést, melynek eredményeképpen helyreállítjuk az őshonos növényzetet, és ezzel megnöveljük annak fajkészletét. Ez a fajta területkezelés hozzájárul a beépített környék élőhelyeinek, zöldfelületeinek stabilitásához, a talaj tápanyagtartalmának megőrzéséhez és a terület gyommentesen tartásához. A kézi kaszálást évente két alkalommal végezzük, melynek előnye, hogy azok az állatok (pl. rovarok, csigák) sem sérülnek meg a kaszálás során, amelyek túl lassúak ahhoz, hogy elmeneküljenek a gépi kasza elől. Az ún. „magas tömeghagyású” (kb. 10 cm) kaszálással elősegítjük a fajok regenerálódását, és elérjük, hogy a természetes fajok mindegyike magot nevelhessen. Mindez elengedhetetlen feltétele a faji sokszínűség (biológiai sokféleség) kialakulásának.

Zöldfelület Gondokság Program A program célja, hogy önkormányzati támogatással előmozdítsa és segítse a kerületben élők és az itt dolgozók törekvéseit a közhasználatú zöldfelületek gondozására, saját környezetük megújítására, szépítésére. A programban a gondnokságba vont közterületi zöldfelületek előkészítése, beültetése és folyamatos gondozása valósul meg.

ISMERETTERJESZTÉS

Ismeretterjesztés, tájékoztatás, tanácsadás a lakosság körében (kampányok, ismeretterjesztő táblák, kiadványok); előadások, ismeretterjesztő programok, helyi termelők és helyi termékek megismertetése; óvodai és iskolai programok, szemléletformálás

Ismeretterjesztő előadások és séták Egész évben szervezünk ismeretterjesztő előadásokat és sétákat a beporzó rovarok, az élővilág, a biológiai sokféleség témákban. Néhány példa: zöldtető szakmai bemutató, növényismereti előadások és séták, vezetett túrák természetvédelmi területeken. Az előadók, a közreműködő szakemberek javarészt a Hegyvidéki Méhbarát Hálózat tagjai.

Kiadványok A programjaink apropóján több kiadványunk is megjelent, és még számos témában szeretnénk alapvetően online kiadványokat megjelentetni. Ilyenek például: [A nyár virágai a Hegyvidéken](#); [Beporzóbarát növények listája](#); [Kertészkedjünk a közterületeinken](#); [Beporzó barátaink](#); [Hogyan viselkedjünk a méhészetekben a kaptárak, a méhek közelében](#).

Tájékoztató, információs táblák a közterületeken A Városi kaszálón és a méhlegelőkön helyeztünk el információs táblákat, a mandulás-levendulás területeken is tervezzük tájékoztató táblák kihelyezését.

Mézes reggeli és Mézeskuckó program az óvodákban 2019-ben minden óvodába és tagóvodába szerveztünk mézes reggelit, Mézeskuckó programmal kiegészítve. 2020-ban a terveink szerint a mézes reggeli program a Hálózatban tevékenykedő méhészek közreműködésével folytatódni fog.

Méhbarát oktatási program a Városmajori Óvodákban Idén tavasszal a Városmajori Óvodákban elindult egy méhbarát oktatási program, melynek fő célja a beporzó rovarok megismertetése, hasznosságuk és fontosságuk tudatosítása.

Online kampány az óvodáknak 2020 májusában a Méhek Világnapjához (május 20.) kapcsolódóan online óvodai kampányt szerveztünk, amelyben a méhek, beporzók hasznos szerepére hívtuk fel a legkisebbek figyelmét.

A Hegyvidék méhészeti múltja A hegyvidéki méhészet múltjának felkutatása, melynek eredményéből cikkeket publikált a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény történése. A feltárt érdekességeket a későbbiekben egy előadás és egy közterületre elhelyezett tábló formájában is megismerhetik a lakosok.

Mi méheink programsorozat 2019 szeptemberétől, havi rendszerességgel tartott a MOM Kulturális Központ beporzókhoz, biológiai sokféleséghez kapcsolódó témákban foglalkozásokat. A programsorozat 2020 év elejétől kiegészült felnőtteknek szóló előadásokkal is, melyek a Barabás Villában zajlanak. Az előadók, közreműködők jelentős része a Hálózat tagjai közül kerül ki. A Mi méheink programokról a MOM Kulturális Központ és a Barabás Villa honlapján tájékozódhat.

Bemutató kaptár a Barabás Villában A Barabás Villa és az Iskolaméhészet Kezdeményezés együttműködésében egy bemutató kaptár került a Villa kertjébe, amely előre meghirdetett időpontokban látogatható. A kaptárlátogatások és a kapcsolódó programok a „Mi méheink” programsorozat keretében zajlanak.

Méhészeti előadások a Hegyvidéki Kulturális Szalonban A méhek világát bemutató előadást és a kapcsolódó mézvásárt Szabó Olivér méhész tartja, aki szintén a Hálózatunk tagja.

2020 őszre tervezett előadások és séták Séta az Ördög-orom természetvédelmi területen; növényismereti előadás; a Hegyvidék méhészeti múltjáról szóló előadás.

LAKOSSÁG BEVONÁSA

Lakók ösztönzése a beporzóbarát növények ültetésére, támogatással (pl. virágok, virágmagok osztása, fák, palánták kedvezményes vására); kerttulajdonosok ösztönzése az együttműködésre (pl. pályázat a kerttulajdonosok részére, méhbarát, természetközeli kertek támogatása)

A lakossági virágosztás alkalmával muskátli helyett a beporzók által jobban kedvelt növényeket tervezünk osztani kerületünk polgárainak.

A virágosztás mellett tervezzük mézelő, beporzóbarát virágmagcsomagok osztását is a kapcsolódó programjainkon.

A Beporzóbarát növények listája jó sorvezető lehet annak, aki tippeket szeretne kapni arra vonatkozóan, milyen növények ültetésével kedvez a beporzóknak.

Kertjeinkben a természet c. pályázat A biológiai sokféleség fenntartását, növelését célzó pályázat egy helyi vállalkozó (aki egyben helyi lakos is) magánjellegű felajánlásával, anyagi támogatásával jön létre. A pályázat kiírója az önkormányzat, a díjazás a támogató jóvoltából valósul meg. A pályázatban helyi magánkerteket, társasházi és intézményi kerteket díjazunk, a természetközeli kertkialakítás kritériumai mentén. A pályázat szakmai háttérét egy szakértői csapat adja, akiknek java része hálózati tagunk, akárcsak maga a pályázatot támogató vállalkozó. A pályázat nem csupán a díjazás által ösztönöz a kertek újragondolására, természetközeli kialakítására, hanem azzal is, hogy a pályázat kiírásában résztvevő szakmai csoport egy útmutatóval és tanácsadással segíti a pályázókat.

ROVARHOTELEK TELEPÍTÉSE

Rovarhotelek telepítése; rovarhotelek telepítésének ösztönzése a lakosság körében (pályázattal, a komposztáló programhoz hasonló lakossági akcióval)

Több közterületi zöldfelületre is tervezzük a rovarhotelek kihelyezését, és szeretnénk rovarhotelek készítésére és kihelyezésére ösztönözni a lakókat is.

Rovarhotel készítési tippeket találhat a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület [honlapján](#).

NÖVÉNYVÉDŐ SZEREK MELLŐZÉSE

Növényvédő szerek mellőzése, tiltása; körültekintő permetezés; természetes növényvédelem; beporzóbarát gyepkezelés előírása, ösztönzése.

A természetes növényvédelem és a beporzóbarát gyepkezelés témákban ismeretterjesztő előadásokat, tanácsadást, kampányokat tervezünk.

MÉHÉSZEK TÁMOGATÁSA ÉS A MÉHÉSZKEDÉS TÁMOGATÁSA

Kerületünkben több helyen folyik méhészkedés, készül helyi méz, méhészeti termékek. A kerületi méhészeknek lehetőségük van csatlakozni a Hegyvidéki Méhbarát Hálózathoz, ezáltal nemcsak önkormányzati segítséget, hanem a tagtársaktól szakmai támogatást is kaphatnak, szakmai kapcsolatokat építhetnek.

MÉHKAPTÁRAK TELEPÍTÉSE

Méhkaptárak telepítése, kihelyezése közterületekre (pl. parkok, erdős területek, lapostetők); bemutató méhészetek létesítése.

A Barabás Villában elhelyezett bemutató kaptár mindenki számára elérhető és előre meghirdetett időpontokban, szakember vezetésével megtekinthető.

Terveink szerint **közösségi méhészkedés programokat** szervezünk a Normafa környékén. A program során az elsődleges cél a beporzó rovarok segítése azáltal, hogy növeljük az életterüket, felhívjuk a figyelmet az elengedhetetlen szerepükre, hirdetjük a változatosságuk fontosságát és szépségét. A kaptárak telepítését ezen fő célok elérésére alapozva, szakemberek javaslata és közreműködése által valósulhat csak meg.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Kerületünk Méhbarát Kerület programjával kapcsolatban további információkat az [önkormányzati honlap aloldalán](#) találhatnak.

Az aktuális hírekért, programajánlókért kérjük, látogasson el a honlapra, vagy regisztráció útján, név és cím megadásával, az érdeklődési körök megjelölésével, [ezen a linken](#) iratkozzon fel az önkormányzati hírlevélre.

Gazdagítsuk együtt a városi dzsungelt méhekkel! - a képen a városi kaszálónk látható

Készült: Hegyvidéki Zöld Iroda, 2020. július 14.